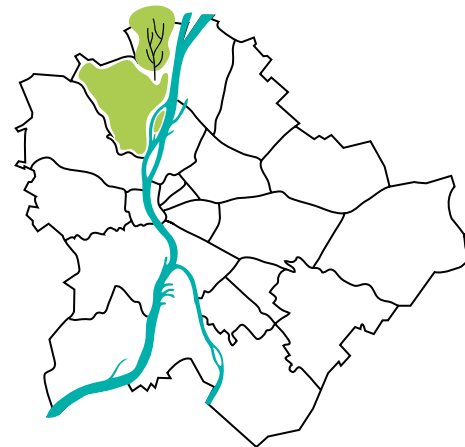

Hello. Római

Lángos vagy beton

A Római-partért küzdő civilek ingyenes, időszakos kiadványa - 2018. július

Fotó: Óvjuk meg Római-part szépséges fáit

Kedves Olvasónk!

A Római-part árvízvédelmének ügye 2017 végén újabb fordulatot vett. A Főváros négy részre osztotta a beruházást, és ebből három szakaszon elkezdte előkészíteni az építkezést.

Megerősítik és megmagasítják a pünkösdi földgátat. Ez az egész beruházás legkevésbé fontos, ám leginkább előrehaladott szakasza, itt már kiírták a megvalósításra a közbeszerzést is. Az építkezést a tervek szerint még az idén megkezdik.

Védmű épül a közeljövőben északon a Barát-patak torkolatánál, ezzel árvíz idején lezárják a patakot, hogy ne duzzassza vissza a Duna. Ilyenkor egy szivattyúrendszer juttatja majd a patak vizét a folyóba.

Az árvízvédelem legsürgetőbb része az Aranyhegyi-patak védelmének kiépítése, ezen a szakaszon azonban késik az építkezés. A közbeszerzést kiírták, de rendkívül drága ajánlat érkezett a kivitelezésre. Az ok prózai: a tervező Tér-Team Kft. nem vette figyelembe a terület felett futó nagyfeszültségű vezetéket, amely útban van az építkezésnél, így át kell helyezni, vagy ki kell iktatni, aminek hatalmas költsége van. Továbbá azzal sem számoltak, hogy az építkezéshez a szűk területen utat kell építeni, ami tovább drágítja a munkát.

A legnagyobb, Dunával párhuzamos, több mint 3 km hosszú gát sokadik újratervezését a főváros 2017 végén egy újabb szakmai grémium véleményéhez kötötte. Feladatuk az volt, hogy a Nánási-Királyok úti nyomvonalat összehasonlítsák a többi változattal. Ezt azonban nem tudták megtenni, mert máig nem állnak rendelkezésre összehasonlításra alkalmas tervek. A bizottság a partéri mobilgát koncepcióját biztonsági okokból elvetette, ami igazolja eddigi törekvéseinket! Számos kiegészítéssel és különvéleménnyel gyengített állásfoglalásuk végül a Duna-parti, kerítésvonal védekezés továbbtervezése mellett teszi le a voksot. Mindezt úgy, hogy

nem megfelelő, koncepcióterv szintű tervek alapján az almát (Nánási-Királyok útja, mobilgát) vetették össze a körtével (Duna-part - kerítésvonal, föld+beton+ mobilgát). Ajánlásukat a Fővárosi Közgyűlés többsége megszavazta.

A kerítésvonal nem jó kompromisszum, hiába gondolják így néhányan. Az ördög itt is a részletekben rejlik. Nagyon nem mindegy ugyanis, hogy fővédvonalról vagy kiegészítő védelemről beszélünk. A jelenlegi koncepció fővédvonalat helyezne a partra. Ennek jogszabályban meghatározott magassága: mértékadó árvízszint + 1,3 méter. Ekkora gátat a parton sehol nem lehet úgy elhelyezni, hogy az tökéletesen biztonságos legyen, ne semmisítse meg mindörökre a Római-part természetes jellegét, ne szüntesse meg az evezős életet, ne tegye sivárrá a pihenést, kapcsolódást a parton.

Hogyan is nézne ki a monstnum? A földgát + betonfal + mobilgát keveréknek hatalmas alapot kell ásni, a Duna felől komoly kő vagy beton támasztékkal biztosítani, és sérülékenysége miatt a környezetében lévő összes fát kivágni. Egy 6-8 méter széles tetejű, embermagasságú földtöltés a hullámtér és a Duna között, ezen egy 0,5-1,5 méteres betonfal és - extrém árvíz esetén - mobil elemek. A Nánási úttól a part felé sétálva már nem a Dunát, hanem a békásmegyéri földgáthoz hasonló dombot látnánk, a Duna látványát csak a dombtetőn, egy lebetonozott szervízútról "élvezhetnénk". Végláthatatlan kisajátítási eljárás venné kezdetét, mert a nyomvonal helyén ma vendéglátóhelyek, csónakházak, üdülők, szállodák állnak. A gát biztonságosságát tekintve pedig elmondható, hogy a földtani, hidraulikai viszonyok ugyanolyanok, mint 20 méterrel közelebb a Dunához, így ugyanazok + a szivárgási, állékonysági problémák merülnek fel.

Felelős döntéshozók számára egy javaslatunk is lenne: építsék ki egy 5 méteres szakaszon a kerítésvonal gát 1:1 makettjét, és utána kérdezzék meg az embereket, ezt akarják-e! Lássák, hogy mire voksolnak!

Örömhír! A Római-part hős fáit bekerültek az Év Fája versenybe. Szavazzon Ön is, hogy szeretett fáink legyenek a győztesek: www.evfa.okotars.hu

Kerítésvonalba épült fővédvonalnak nincs helye a parton, ez nem érdeke sem a partra látogatóknak, sem az evezős egyesületeknek, sem a vendéglátó helyeknek, de még a lakóparkok lakóinak sem.

A grémium állásfoglalása után akár elégedettek is lehetnénk, hiszen egyetlen dologban értettek egyet: a partéltre tervezett gát elutasításában. De nincsenek illúzióink. Ez a kerítésvonal koncepció meg fog bukni. Arra jó, hogy megint lehessen időt húzni, tervezgetni, elaltatni az ügyet, hiszen nemsokára önkormányzati választások lesznek. És majd utána, ha a kisajátításokon, az összes érintett ellenállásán megbukott a koncepció, újra elő lehet venni a partéltre tervezett gátat.

Mi azonban nem szeretnénk addig tétlenkedni. A rendelkezésre álló idő elegendő lehet arra, hogy az összes szereplő végre asztalhoz üljön és kitalálja, mi legyen a Római-parttal, milyen funkciókat kapjon, és azokhoz milyen építési szabályzókat kell hozzárendelni. Ezért mostani lapszámunk fókuszában a Római jövőképe áll.

Üdvözléssel:
A szerkesztők

Újságunkból kimaradt extra tartalmakért látogasson el a www.fakaromain.hu weboldalra.

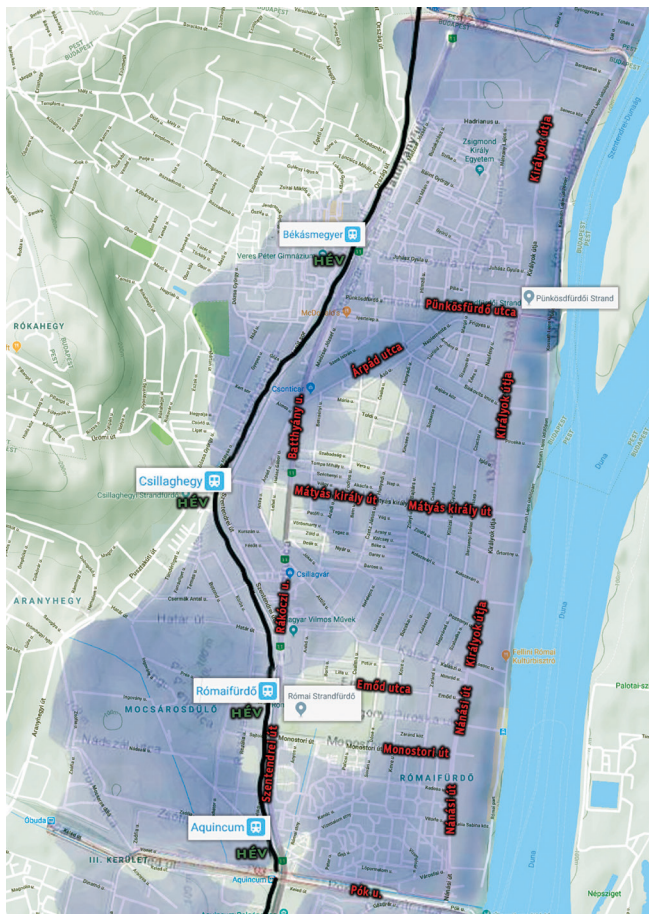
A Római-part - jövőkép és megvalósítás Javasolt koncepció

Az alábbi írás az összefoglalója annak a több szempontra kitérő, részletes dokumentumnak, melyet szakértők támogatásával civil aktivistáink állítottak össze. A Római-part jövőjére és annak megvalósítására vonatkozó javaslatainkat szeretnénk még további érdekcsoportokkal kibővítvé közösen továbbgondolni!

A Római-part, környezete és jelentősége

A Római-part kifejezéssel cikkünkben Budapest III. kerületének északi részén a Barát-patak, a Királyok útja - Nánási út, a Duna és az Aranyhegyi-patak által határolt területet jelöljük. Ez a terület a Csillaghegyi árvízi öblözet gáttal nem védett, hullámtéri részre, amely építés-szabályozási szempontból fejlesztésre kijelölt üdülőterület.

Az 1. számú ábra a Csillaghegyi-öblözet vázlatos képét mutatja, kék színnel jelölve azt a területet, amely mértékadó árvízszintnél (MÁSZ), gátszakadás után víz alá kerülne.

1. ábra A Csillaghegyi-öblözet elöntési téréképe (Készült az OVF <http://geoportal.vizugy.hu/elontes/> hivatkozás alatt található térképe alapján, annak kiegészítésével)

Az ábrán a kék tónusok eltérései utalnak az 5 m-ig terjedő elöntés mértékére. Gátszakadás esetén néhány óra alatt magas víz borítaná el a terület nagy részét, a legfontosabb közlekedési útvonalakkal együtt.

A hullámtér mind nagysága (kb. 70 hektár, ez a Margitsziget területének a 2/3-a), mind múltja, mind jövője szempontjából fontos terület. A fővárosi

Duna-partnak ez a szakasz az egyik utolsó természetközeli része, amely még jelenlegi, lepusztulni hagyott állapotában is sok tízezer embert vonz sétányával, fáival, vendéglőivel, csónakházaival.

A Római-part múltja és jelene

A Római-part az elmúlt évszázadban folyamatosan fejlődött vízisport-paradicsommá, vállalati, egyesületi és magán csónakházak tucatjait építették fel itt. Ezt a lendületet, és az evezős létesítmények közhasználatát törte meg a rendszerváltás. Azóta a part menti telkek háromnegyede magántulajdonba került, a még mindig jelentős állami és önkormányzati területeken pedig nem történik fejlesztés. A csónakházak legnagyobb része eltűnt, még a műemléki védelem alá helyezett is. A magántulajdonú telkek egy része is ingatlanfejlesztőre vár. Közben virágzik az üdülőpark építés, ahol valójában a legtöbben életvitelszerűen élnek.

	1990 (%)	1996 (%)	1999 (%)	2002 (%)	2008 (%)	2011 (%)	2017 (%)
ÁLLAMI	71,6	61,6	48,4	30,5	25,9	25,9	24,2
ÖNKORMÁNYZATI	0,4	1,9	1,1	1,7	0,8	0,6	0,7
CÉGES	9,4	17,7	21,5	39,3	38,9	33,3	28,2
MAGÁN	7,2	8,8	20,6	22,2	20,1	21,2	20,6
TÁRSAS LAKÓ	0,1	0,1	0,8	0,8	0,8	4,2	4,6
TÁRSAS ÜDÜLŐ	0	0	0	1,2	7	9,9	19
VEGYES	0,2	2,4	2,7	4,3	6,5	4,9	2,7
Nincs adat	11,1	7,5	4,9				

A 70 hektáros hullámtér állami területeinek százalékos változása; privatizációs hullám

(Forrás: tulajdoni lapok, 2017.)

Az épített vagyoni értékek elemzése

A rendelkezésünkre álló adatok alapján több mint száz aktivista bevonásával kutatást végeztünk a hullámtérben lévő értékekről. Az egyes értékcsoporthoz egymáshoz viszonyított arányát vizsgáltuk, értékcsoporthoz szerinti bontásban. (Értékcsoporthoz nevezük a funkció és területhasználat alapján hasonló építményeket.)

Az elemzések alapadatait mintegy 240 tulajdoni lap, 1963-as és 2018-as légifelvétel, valamint fotókkal dokumentált helyszíni szemlék szolgáltatták.

Árvízmentes értékcsoporthoz

- ▼ Lakóparkok (feltöltésre épültek)
 - ▼ Lábakon álló korábbi vállalati üdülők (a telkeket előnti az árvíz)
 - ▼ Magán árvízvédelemmel ellátott ingatlanok.
- A fenti építményeket az eddigi legmagasabb árvíz (LNV: 8,91cm) nem öntötte el, és semmilyen árvízvédelmet nem igényelnek. Az árvízvédelmet nem igénylő, a MÁSZ (Mértékadó árvízszint) feletti használati szintű ingatlanok a hullámtér területének csaknem harmadát foglalják el, és az értékek több mint negyötödét (82%!) képviselik.

Lakóépületek

Lakóépületek ezen a szakaszon jogszerűen akkor létesülhettek, amikor a hullámtér még vegyes, azaz lakó-üdülőövezet besorolásba tartozott. Ez az előírás több mint 50 éve változott meg, azóta új

lakóépületet nem lehet engedélyezni. A telekkönyvbe lakóépületként bejegyzett épületeket az 1963-as légifelvételtekkel összevetve megállapíthatjuk, hogy van olyan, ahol 1963-ban

- ▼ egyáltalán nem volt építmény,
- ▼ lényegesen kisebb épület volt, és nagyságrendet váltva átépítették,
- ▼ a telekkönyvben nyaraló bejegyzés szerepelt, és most lakóépület.

Olyan lakóépület is van – többlakásos társasház! –, amely 2000 körül épült.

A változás átfogó vizsgálata, elemzése, mérlegelése és a következtetések levonása nem lehet a civilek feladata, de a jogszerű lakóépületeket meg kell váltani, és ügyüket le kell választani a szabálytalan építmények kezelésétől.

Szabálytalan épületek

Viszonylag új épületek, a MÁSZ alatti első használati szinttel (korábban esetleg lábakon álltak, de beépítették):

- üdülők (rejtett családi házak),
- szállodák és egyéb építmények.

A hullámtérben minden olyan, 2001 (az ÓBVSZ hatályba lépése) után létesült építmény, melynek első használati szintjét a 2002, 2006, 2010, 2013. évi árvizek elöntötték, szabálytalan. Ennek a ténynek nem azért tulajdonítunk jelentőséget, hogy utólagos szankcionálást javasoljunk, de nyomaték-kal hangsúlyozzuk, hogy ezek elöntése nem lehet jogalapja a közpénzből megvalósuló bármilyen mértékű (pl. arányosnak nevezett) árvízvédelemnek.

A hullámtér alapproblémája

Véleményünk szerint le kell állítani a 2001 óta uralkodóvá vált tájidegen területhasználatot és beépítési jelleget, amire idáig a kerületi építési szabályzat lehetőséget adott.

Ellenkező esetben a teljes ellakóparkosodás és a Duna-part jelenleginél sokkal kevésbé természetközeli kialakítása valósul meg, amely együtt jár:

- a parti közhasználat visszaszorulásával és az egész hullámtérben a zöldterületi arány drasztikus csökkenésével,
 - a Nánási út - Királyok útján a közúti forgalomterhelés megsokszorozódásával,
 - a környező területek humán infrastruktúrájának (oktatási, kulturális, szociális és egészségügyi intézmények, kiskereskedelmi, postai szolgáltatások) megterhelésével.
- E forgatókönyv megvalósulása kedvez a hullámtéri magántulajdonosoknak és a befektetőknek, de nehezíti az öblözetben élők árvízi biztonságának megteremtését és ellátását, ezért a döntő többség érdeke ellen való. Megoldást jelentene a hullámtérre vonatkozóan olyan specifikus szabályozás elkészítése, ami összhangban van a part természetközeli rekreációs és sport funkciójával.

Jövőképünk Jövőképünk

A hullámtér a Duna-menti zöld folyosó része, még mindig természetközeli állapotban, a fővárosi és kerületi városépítészeti dokumentumok szerint is megőrzendő parttal, hullámtéri jelleggel. Ezeknek az alapvető elveknek érvényt kell szerezni. Egy parti fővonalon mindezt ellehetetleníti. E tekintetben Budapestnek a legfontosabb Duna-parti területe, ahol a kavicsos fövényen még közvetlen kapcsolat van a folyóval, így fejlesztését gyökeresen másnak javasoljuk, mint a Kopaszi-gátét.

A Római-part fejlesztésénél a cél a természetközeli megőrzése, a rekreációs és közösségi funkciók erősítése kell legyen. Csak az ennek megfelelő, hosszú távon környezetileg és gazdaságilag is fenntartható fejlesztések kerüljenek engedélyezésre!

A hullámtéri gazdasági bevételekből (közterülethasználat, parkolás, reklám, iparüzési adó, építményadó, telekadó, idegenforgalmi adó) a parti sétány és a közcélú állami/önkormányzati ingatlanok folyamatos karbantartása, kisebb fejlesztései biztosíthatók. Az erre vonatkozó közérdekű adatokat kikértük a kerülettől, de eddig nem kaptunk egyértelmű választ.

A hullámtéri magántulajdonokon az alapcéllal összhangban kizárólag olyan fejlesztések kaphaszanak engedélyt, amelyek árvízálló módon vannak kialakítva, és megőrzik a part rekreációs és hullámtéri jellegét, zöldterületeit, vonzókéességét. A fővédvonalat a magasság szempontjából kedvezőbb és védhetőbb Nánási út – Királyok útján kell megtartani. A hullámtéri szerzett jogú lakóingatlanok helyzetére megoldást kell találni (pl. kivásárlás).

jellegéhez illeszkedő, és a közcélú használatot támogató hatékony (építészeti) szabályozás, az ingatlanok rendeltetésének az előírása úgy, hogy gazdag közcélú, a Duna közelségét kihasználó sport és rekreációs kínálat alakuljon ki.

4. A szerzett jogú – a teljes hullámtér üdülőövezetbe sorolása előtt épült – hullámtéri lakóingatlanok helyzetének a rendezése, tételes felmérés és értékelés alapján.

5. A meglévő állami/önkormányzati tulajdon megőrzése, közcélú fejlesztése.

Kiegészítő szempont

6. Koordinációs és szakmai segítség biztosítása a hullámtéri ingatlanok korlátozott árvízvédelmének kialakításához, annak karbantartásához és üzemeltetéséhez.

Probléma	Megoldási javaslat	Konkrét példa
Elhanyagolt part	Közterület rendezése	Korhadt fák kezelése, sétány kiépítése, közvilágítás biztosítása, a gyalogos és kerékpáros forgalom szétválasztása, több szeméttároló kihelyezése és gyakoribb ürítése, mosdók telepítése
	Rézsű védelme	Fásítás a beomló partfal ellen, használaton kívüli összetört sólyák és csatornák eltávolítása
	Állami területek közcélú fejlesztése	Parkok, játszóterek és szabadstrand kialakítása
	Romos épületek ügyének rendezése	Az elhanyagolt, olykor veszélyes telkek, épületek környezetének megtisztítása vagy megtisztíttatása, hatékony lezárása és eltakarása lebontásukig és a telek rendezéséig
Kevés funkció	Kulturális örökség védelme, hangsúlyozása	Régészeti emlékek, műemlék épületek helyreállítása (őrtornyok, csónakházak)
	Környezeti értékek népszerűsítése, megóvása	a Duna élővilágának bemutatása, tanösvény kiépítése
	Meglévő sportolási lehetőségek fejlesztése	Csónakházak felújítása, egyetemi sporttelepek, parkok, játszóterek és szabadstrandok létesítése
	Új sport funkciók létesítése	Kerékpár állomások kialakítása
	Idegenforgalom fellendítése	Táborok, kempingek, diák és ifjúsági szállások, erdei iskolák kialakítása

Településrendezés, területhasználat és árvízvédelem

A következő alapelvek egy olyan koncepció fontos jellemzőit sorolják fel, amelyet szakértők még soha nem dolgoztak ki olyan mélységig, hogy az alkalmas legyen más alternatívákkal való összehasonlításra. Kérjük a döntéshozóktól, hogy végeztessék el ezt a feladatot a megfelelő szakterületek elismert szakértőivel, majd az összehasonlító elemzéseket egyeztessék az érintett lakossággal és az eredménynek megfelelően hozzák meg a megvalósításra vonatkozó döntéseket!

Alapvető követelmények

1. Biztonságos árvízvédelem a Csillaghegyi-öblözet 55.000 lakójának, a jelenlegi fővédvonal nyomvonalán: a Nánási út – Királyok útja mentén. A Főváros törvényi kötelezettsége a mentett oldalon élő lakosság árvízbiztonságát szavatoló elsőrendű árvízvédelmi művek kiépítése.
2. A hullámtér rendezése, megmaradt/helyreállítható természetes jellegének fenntartása.
3. A rendezés egyik előfeltétele a terület hullámtéri

Általános árvízvédelmi szempontok

Az árvízvédelemmel kapcsolatban nem vitatható alapkövetelmény a mentett oldali lakóterületek árvízi biztonságának megteremtése, kockázati alapú megközelítéssel.

Bármilyen települési árvízvédelmi megoldás esetén három követelménynek kell megfelelni:

- az árvízi kockázatcsökkenés és az egyéb hasznok nagyobbak, mint a költségek,
- nem ellentétes a jövőképből adódó területrendezési elképzelésekkel,
- nem akadályozza a Vízyűjtő-gazdálkodási Tervben foglalt környezeti célkitűzések elérését.

Mobil árvédelmi fal alkalmazása számos olyan biztonsági, környezeti és gazdaságossági kérdést vet fel, amelyek miatt gyakorlati megvalósítása részletes megalapozó vizsgálatokat igényel. Szakértők véleménye szerint a hullámtérben (part közelében) nincs olyan nyomvonalú mobil árvízvédelmi fal, mely – akár csak MÁSZ körüli magassággal – nem járna a terület jellegének, természetközeli állapotának a megsemmisítésével, nagyobb kockázattal, beruházási, karbantartási és üzemeltetési költséggel.

Az árvízvédelemre szűkített szemlélet hibás. Ha az árvízvédelmet kiragadjuk településrendezési összefüggéséből, az az optimálistól távol eső és több szempontból veszélyes megoldásokhoz vezet. Ezt láttuk az elmúlt évtizedben, sok száz millió forintot fölemésztő, meghíusult gáttervekben. Olyan megoldást kell keresni, amely nem veszélyezteti a területre vonatkozó jövőképet: nem akadályozza a Partra vonatkozó elképzelések megvalósítását, és a hullámtéri védelem nem serkenti károsan a beépítési kedvet.

Az árvízvédelem tervezése visszahathat a településrendezésre, de csak akkor kell változtatni a településrendezési szabályozáson, ha az árvízvédelem arányos költségek mellett nem valósítható meg.

Az árvízvédelmi fővédvonal

Alapvető, hogy a fővédvonal a Nánási út – Királyok útjánál továbbra is maradjon meg, mert ez az egyik vizsgálandó lehetősége

- a lakóterületek (a védett ártér) árvízbiztonságának
- a hullámtéri környezet megóvásának.

Nagyon fontos, hogy végre megoldódjék, az öblözet jelenleg leggyengébben védett szakasza, az Aranyhegyi-patak menti gát problémája! Jelentős lépés, hogy az öblözet védelme a Barát-patak torkolati művének megépítésével megerősödik. Ezek a létesítmények környezeti szempontokból nem vitathatók.

A védett ártér – a lakóterületek – jogszabályokban előírt árvízvédelmének kiépítése a Főváros feladata. A Nánási út – Királyok útja környezetében létesített jelenlegi földgát árvízvédelmi szempontból nem elégíti ki az elsőrendű védvonalra vonatkozó műszaki követelményeket. A nagy árvizek idején az utóbbi másfél évtizedben megvalósított védekezési mód eddig eredményes volt. Ezzel a megoldással a Nánási út – Királyok útja vonalában más alternatívák is lehetnek versenyképesek, az árvízi biztonság szempontján túl környezeti: közlekedési, közműellátással kapcsolatos szempontokat is figyelembe véve.

Parthasználat. Fotó: Gyuroski Attila

Nánási út – Királyok útja menti védmű – javaslat

A fővédvonal egy megfontolásra ajánlott megvalósítása a MÁSZ szintig állandó vasbeton árvízvédelmi fallal, az afölötti biztonsági tartalék (+0,5 vagy +1,3 m) pedig mobil toldattal. Megvizsgálandó a Királyok útja mélyebb részeinek megemelése. Az árvízkapuk természetesen mobil elemek. Egy ilyen megoldás lenne ugyanis az árvízvédelmi biztonság, a helytakarékoság, a közlekedés (elkülönített gyalogos és kerékpár úttal), az utcakép, a mentett oldali fasorvédelem szempontjából a legkívánatosabb. A hullámtéri telkek nyugati zónájában, legfeljebb MÁSZ szintig való feltöltéssel létrehozott árvízvédelmet tartjuk indokoltnak.

A hullámtéri korlátozott árvízvédelem

A MÁSZ szintjénél magasabb gát, feltöltés kialakítását nem támogatjuk, mert azt az elsődleges védvonal kelet felé való kitolása első lépésének tekintjük. Csak a telkek nyugati zónájában, legfeljebb MÁSZ szintig való feltöltéssel létrehozott árvízvédelmet tartjuk indokoltnak.

A nyugati zónának a feltöltése erősíti és hatékonyabbá teszi az elsődleges árvízvédelmi vonalon (a Nánási út – Királyok útján) az árvízvédelmet. Ebben az esetben ugyanis lényegében 70-100 m széles gát alakul ki a fővédvonal előtt, ami MÁSZ szintjénél kisebb árvíz idején a talajvíz Duna felőli áramlását gátolja, így a fővédvonal környezetében a szivárogtatóval és a szivattyúzással kapcsolatos igényeket csökkenti, esetleg megszünteti. A fővédvonal védekezést olcsóbbá teszi, és a közeli épületek pincéiben kevésbé jelenik meg víz.

A hullámtér ingatlanainak árvízvédelme elválaszthatatlan a hullámtér (különböző helyzetű részei) jövőjének a meghatározásától. A hullámtér különböző részei árvízvédelmének a megoldása a hullámtérre és vonzáskörzetére vonatkozó, az érdekeket, értékeket teljes körűen feltáró felmérés, elemzés, egyeztetés függvénye kell legyen. A hullámtér különböző helyzetű részeit egyedileg megvizsgált, de összehangolt megoldások szerint (a tulajdonosok oldaláról pl. a víziközmű társulatokhoz hasonló árvízvédelmi társulással) javasoljuk védeni. Megvizsgálandó mind a parti sétány, mind a Királyok útja mélyebb részeinek megemelése.

Zónák kialakítása az ingatlanokon K-Ny-i irányban

Alapelvek:

- a feltöltés korlátozása: csak a telkek felétől a Nánási út – Királyok útja felé,
- közhasználatra átadott területek,
- az épületeknek a Dunától minél távolabbi elhelyezése, nagyságuk és magasságuk szabályozása.

A jelenlegi üres/romos telkeken a vázolt zónák kialakítása mind árvízvédelmi szempontból, mind településrendezési szempontból kedvező: – árvízvédelmi szempontból a nyugati zónának a feltöltése erősíti és hatékonyabbá teszi az elsődleges árvízvédelmi vonalon (a N-K vonalon) az árvízvédelmet; – településrendezési/fejlesztési szempontból azért kedvező, mert a Duna felől a város levegő folyosóját kitágítja, a hullámtér funkciót és a természetközelséget támogatja.

Kéréseink a kerület vezetéséhez

- Folytassa a megkezdett véleménycserét és egyeztetést a Római-partért felelősséget mutató csoportokkal és személyekkel!
- A lakossági egyeztetések alapján vázolja fel a Római-part jövőképét, és kezdeményezze a Fővárosi Önkormányzatnál, hogy ez bekerüljön a főváros kiemelt térségeinek jövőképét meghatározó dokumentumokba.
- A hullámtérre készüljön el olyan szabályozás,

amely – összhangban a térség jövőképeinek elsősorban rekreációs és zöldterületi elemeivel – hatékony védelmet nyújt eme célkitűzések megvalósulásához! A kerület az új szabályozásnak a hullámtérre vonatkozó részét csak egy ilyen, specifikus szabályozás beépítése után léptesse hatályba – elkerülendő azt, hogy a megszűnő változtatási tilalom után azonnal a célkitűzésekkel ellentétes, visszafordíthatatlan változások induljanak el!

– Ne adjon tulajdonosi hozzájárulást árvízvédelmi létesítményekre, míg nem készül el a jövőkép, a részletes rendezési terv a hullámtérre, és amíg létre nem jön az egyetértés az árvízvédelem módjára vonatkozóan!

Bízunk benne, hogy javaslatainkra a közösségi tervezésben budapesti szinten élen járó óbudai vezetés nyitott lesz, és érdemi együttműködés alakul ki az érdekelt lakossági csoportok és a döntéshozók között!

A koncepció részletesebb kifejtése a www.fakaromain.hu-n található.

Balogh Kálmán, Tóth-Kalló Éva

A Grémium rövid története civil szemmel

Az elmúlt év novemberének végén kaptuk a hírt, hogy a Főpolgármesteri Hivatal egy tudós testület, úgynevezett Grémium összehívását tervezi, hogy az alakítson ki szakmai álláspontot a Római-part Dunával párhuzamos védművével kapcsolatban.

A főpolgármester lehetővé tette, hogy a szakma jeles képviselőin kívül az általa folytatólagosan rajcsúrozó, hangos kisebbségnek nevezett civilek közül egy fő megfigyelőként részt vehessen a többlépcsős szakmai konzultációkon.

Az illetőt ő jelölte ki, majd némi huzavona után elfogadta, hogy civil csoportjaink engem delegálnak az ülésekre. Ugyancsak egy fő képviselhettem a parti gátat támogató érdekcsoportot. A testületben a vízügyes és mérnöki szakma túlsúlya mellett nem kapott helyet ökológus, szociológus, közgazdász, holott a Római-part ügye messze nem egyszerűsíthető le csak árvízvédelmi kérdésre. A decemberben megtartott első ülésről semmilyen értesítést nem kaptam, így csak a 2018. január 23-án megtartott második üléstől kezdve vehettem részt a konzultációkon, szavazati és véleményezési jog nélkül, néma megfigyelőként.

Az ülés végén az FCSM vezérigazgatója figyelmeztetett, hogy a zárt ülésekről semmilyen információ nem szivároghat ki.

Eleinte nem volt világos, hogy pontosan hány tagból áll a Grémium, hiszen rajtam kívül mind a 17 jelenlévő tag hozzászólhatott. Legtöbbször az FCSM vezérigazgatója beszélt, mintegy levezető elnökként.

Csak pár alkalom után, nyílt levelünk és az Átlátszón megjelent cikk nyomására nyilatkozott a Főváros arról, hogy ki a teljes jogú tag az üléseken (11 fő), és ki az, aki csak résztvevő.

Az ülésekről semmilyen emlékeztető vagy jegyzőkönyv nem készült. Az ülések közötti levelezésből eleinte kimaradtam, majd határozott kérésre felvettek a levelezési címlistába. Miután néhány alkalommal az üléseken elhangzott téves információkra írásban reagáltam (tényeket közölve), ismét kimaradtam a levelezésből.

A február 19-i ülésen a Mélyépterv elnök-vezérigazgatója előzetes tájékoztatást adott a Nánási út – Királyok útjára készülő koncepcióterv főbb paramétereiről.

Az április 24-i ülésen a Mélyépterv által készített – parti kontra Nánási út – Királyok úti – összehasonlító

Felhívásunk lakóterületük és a Római-part iránt felelősséget érző olvasókhoz

Kérjük töltsék ki és küldjék el nekünk a www.fakaromain.hu weboldalon közzétett kérdőívünket, az öblözet közös jövőképeinek megalkotásához.

Egyes helyi lakosok felismerték a talajvízszint folyamatos mérésének a jelentőségét lakóterületük jobb megismerése és élhetőbbé alakítása érdekében. Mind az árvízvédelmi rendszer megtervezése, mind a helyi lakosok szempontjából fontos, hogy a Csillaghegyi ártéri öblözet talajvízháztartásáról világos kép alakuljon ki. Az alapfeladat: talajvízszint mérés saját kútban; nyugalmi időszakban hetente egyszer, a Duna magas vízállásánál naponta.

Jelentkezzen Ön is rendszeres talajvízszint mérésre a talajvizszint.fakaromain@gmail.com címen! A kapcsolatfelvétel után a jelentkezővel egyeztetjük a mérés módját, és a kapott adatok felhasználását.

szakvélemény számos fontos körülményt és szempontot figyelmen kívül hagyott, megalapozatlan, pontatlan, hibás és hamis állításokat tartalmazva, érdekes módon mindig a Nánási út – Királyok úti nyomvonal hátrányára. Zárszában kijelenti, hogy: „I. rendű árvédelmi védvonalat a partél közelében kell megvalósítani.”

A vita vége felé Szeneczey Balázs főpolgármester-helyettes több ízben is megpróbálta szavazásra bírni a bizottságot, amelyet a többség elutasított. A Mélyépterv következtetéseit a Grémium egységesen elutasította. A május 22-i ülésen a Tér-Team tervezője bemutatta a harmadik kerület javaslatára időközben elkészült úgynevezett kerítés-menti nyomvonalra kidolgozott tervet, amelyet hiányosságai ellenére (pl. nem készült hossz-szelvény, nincs mélyszivárgó, stb.) a bizottság tagjai a parti változathoz képest jobbnak, továbbtervezésre alkalmasnak találták.

Ezután, az érdemi vita megkezdésekor el kellett hagynom az üléstermet.

Június 4-én az időközben tíztagúra csökkent bizottság meghozta állásfoglalását. Teljes egyetértés csak abban született, hogy a Tér-Team parti nyomvonal tervet elvetették, és a part természetközeli állapotának megtartását szükségesnek tartják. Hat tag írta alá azt az állásfoglalást, amelynek a lényege, hogy a telekhatár-kerítések nyomvonalában javasolja a Nánási út – Királyok úti nyomvonal és a hullámtéri másodlagos nyomvonal együttesét is.

A „B” változat – amelyet 4 tag írt alá – megállapítja, hogy mindeddig nem készült a két alapvető nyomvonalváltozatra összehasonlítható mélységű terv, amelyek alapján kockázati és gazdasági összehasonlítást is el lehetne végezni. A Tér-Team kerítés-közeli változata jelentős előrelépés, de sok hiányossága van. A jelenlegi fővédvonal (Nánási út–Királyok útja) magassági pozíciójából következően alkalmasabb a biztonságos védekezésre a parti változatokhoz képest.

Fenti állásfoglalások elkészültéről, amely egyben a bizottság munkájának a végét is jelenti, semmilyen értesítést nem kaptam, csak napokkal később a sajtóból értesültem róla. Ez véleményem szerint megalázó, és a néma megfigyelői státuszomon túlmenően jól tükrözi, mennyire semmibe vették a civil csoportok delegáltját.

Doroszlai Dénes
mentett ártéri lakos

Gasztronómia a Római-parton

Ha a Nánási útról a partra kerül az árvíz-védelem, az állatok fészkelő helyén, az árnyas ártéri erdőn túl sok minden mást is elveszítünk, ami ma magától értetődőnek tűnik. A kerítésvonalba tervezett gáttal ez a veszély korántsem hárult el. A vendéglátóhelyek hosszú évek óta csak egy szezonra kapnak működési engedélyt, a legújabb tervek pedig konkrétan bontással fenyegetik még a patinás épületű Evezős éttermet is. De milyen ételeket és italokat kínálnak, amik miatt ennyi ember jár le akár ebédidőben is?

Ahogy jártam föl s alá a parton, megszólítva a büféseket és a vendégeket, azon gondolkodtam, mikor is lett ilyen természetes itt ez az egész nyáron át tartó fesztiválhangulat, és mi vonzza ide a kerülettől

távol élőket is kora tavasztól késő őszig, sőt néha még télen is. Ahogy szóba elegyedtem baráti társaságokkal, családokkal, kutyasétáltatókkal, hajóval érkező nyugdíjas csoportokkal, hekkjüket alkoholmentes sörrel fogyasztó irodistákkal, többféle verziót is hallottam. Vannak, akik barátok révén kerültek ide, de sokaknak már a szülei, nagyszülei is ide jártak, ezért nekik természetes volt: ha nyár, akkor Római. Akik már gyerekként magukba szívták a lángos és a hekk illatát a fák árnyékában, ide szervezték az első randevújukat, itt ünnepeltek születésnapokat, akinek még esetleg itt is kérték meg a kezét, azok bizony generációról generációra tovább örökölték a Római-part szeretetét. Van olyan család, ahol a Római már négy-öt generáció óta a családi élet fontos része, hiszen már a századelőn is álltak itt csónakházak, és ha csónakházak voltak, akkor vendéglők is. Öt csárdával (Tüzes, Nap néni, Nap bácsi, Bivalyos, Haraplak) és két vendéglővel (Lieb, Burgermeister) várta annak idején az éhes és szomjas látogatókat a Római, közülük is a legrégebbi a Bivalyos, utóbbi története egészen az 1700-as évekig nyúlik vissza.

Szigorúan véve kétféle büfé különböztethető meg a Római-part mai kínálatában: a tradicionális és a modern. A part központi részén, a Rozgonyi Piroska utca végén jellemzően klasszikus ételeket kínáló büféket találunk, ahol a hekken és lángoson kívül népszerű a bográcsban, helyben készülő halászlé és gulyásleves, a csülök, a sztrapacska vagy a sült kolbász. Aki kevésbé nehéz ételekre vágyik, és nem attól várja a megkönnyebbülést, hogy a bőséges főételt palacsintával tetézi, az sem marad éhen. A klasszikus konyhát vivő helyek némelyike akár hatféle halételt

is kínál, és csirkemell is szinte mindenütt kapható. A modern gasztronómia mellett elköteleződött vendéglők büszkéek az egészséges ételeikre. Őket (Nap bácsi, Fellini) inkább a központtól északra találjuk. Számukra kiemelten fontos a környezettudatosság, az alapanyagok forrása és minősége. Az italválasztékban is sok újdonság jelent meg az utóbbi időben, nem ritka a különleges sörkínálat, a málnás búzasör vagy a belga meggy-sör, és egészen különleges limonádékat is

kortyolgathatunk. Ne gondoljuk, hogy a klasszikus ételeket kínáló helyekre nem járnak fiatal párok, baráti társaságok, vagy a divatosabb ételekkel hívogató helyeket az idősebb korosztály elkerüli: a Római egyik legvonzóbb tulajdonsága, hogy mindenütt mindegyik korosztály otthonosan mozog.

Aki a csábító gasztro-élményeknek ellenállva mégis maradna a saját készítésű ételnél, és azt esetleg nagyobb baráti körben, frissen szeretné elkészíteni, de nincs kertje, itt a parton több olyan helyet is talál, ahol az óriási ártéri fák lombjai alatt kényelmesen grillezhet és bográcsozhat. A legtöbb vendéglőben családi és céges rendezvényeket, esküvőket is gyakran tartanak, így a törzsvendégek mellé családok, baráti társaságok, a Dunán ebédelni érkező nyugdíjas csoportok és cégek munkatársai is felsorakoznak. A fogyasztó vendégek körét gyarapítják a biciklizők is, nagy számukat az is mutatja, hogy több vendéglő szervizzel vagy bérlési lehetőséggel várja a tekerni vágyókat.

Az újdonságok mellett a Római a hagyományok gazdag tárházát vonultatja fel még az ételek összepárosításában is, melyeket a büfések maguktól értetődőnek vesznek, hiszen a vendégek túlnyomó többsége ezt kéri. Ilyen a hekk kenyérrel vagy krumplival, savanyúsággal és sörrel, ritkábban fröccsel. A vendéglősök inkább azon lepődnek meg, ha a vendég ízlése eltér a megszokott kombinációtól, és a hekkhez mustárt, a kolbászhoz kovászos uborkát kér. A büfék forgalmának nagyobb részét törzsvendégek teszik ki, amit még egy tulajdonosváltás sem zavar meg. A rendszeresen ide járók jól tudják, hol a legfinomabb a lángos, a fagyi, a sügér, a fröccs vagy a kolbász. Az igazán rutinos Római-járó nem is mindig ugyanazon a helyen iszogot, ahol eszik! Kérésre gyakran útba is igazítják tanácsstalanabb társaikat, hová érdemes hagymakarikáért menni, hol találunk igazi nutellát a palacsintában. Egy ráérősebb parti sétán, a szembejövőkkel szóba elegyedve, a Római minden apró konyhatitka feltárul.

Tóth Zsuzsanna, Gonda Ágnes

Fotók: Tóth Zsuzsanna

Evezzünk még sokáig a Rómain!

Egyedi partszakasz a Dunán, ahol több mint 3 kilométeren egymást érik a csónakházak és evezős klubok. A különleges jelleget nem csak a természetes vízpart szépségei adják, hanem az is, hogy az itt működő vízisport egységek többféle igényt szolgálnak ki. Az általunk felkeresett csónakházak és egyesületek vezetői között van olyan, aki a hétköznapi embereket szeretné közelebb hozni a vízparti szabadidő élvezete és a sport azon sajátos kombinációjához, amit evezésnek nevezünk, más kifejezetten a gyerekek mozgásra buzdítását tűzte ki célul. Van olyan egyesület is, amelyik a sportolók kinevelésére és edzésére helyezi a hangsúlyt, más arra szakosodott, hogy magántulajdonban lévő hajók tárolását biztosítsa. Úgy tűnik, a Rómain minden megoldható, ami evezéssel kapcsolatos.

A színes körkép mögött azonban küzdelmes hétköznapok állnak. Az egykori vállalati üdülők által fenntartott és működtetett csónakházak ideje lejárt, mára alig 3-4 klasszikus értelemben vett csónakház maradt a Rómain. A rendszerváltás óta azonban létrejöttek és megerősödtek az evezős klubok. Az állam és a kerületi önkormányzat többnyire csekély támogatást nyújt a Római evezős életének fenntartására. A megkérdezettek évi 100 000 és 3 000 000 forint közötti juttatásról számolnak be, ugyanakkor van olyan hely, amelynek az éves költségvetése 20 millió forint. Persze a hajók bérlete, a néhány egyesületnél kialakított tagdíj-rendszer, bizonyos esetekben pedig a Magyar Evezős Szövetség támogatása segíti az evezős klubok fennmaradását, de a többség saját bevallása szerint is csak vegetál.

Utánpótlás. Fotó:Beliczay László

A támogatás kérdésével kapcsolatban több ötletet, véleményt is hallunk az egyesületek képviselőitől. Sokat segítené például egy fejlesztési alap, amiből tíz évnek megfelelő állami vagy kerületi támogatást vehetnének fel a hajóállomány, az épületek és az öltözők fejlesztésére és modernizálására, változatosabb kínálat biztosítására. Sportolás után kapható adókedvezményekkel vagy sport-csekkek kibocsátásával is lökést lehetne adni a rendszernek. Ezt a kerület lakosai, diákjai kaphatnák a sportolási kedv növelése érdekében, és a nekik legjobban tetsző szolgáltatónál használhatnák fel. Ha a csekket a Római-part evezős helyeinél váltják be, a csónakházak a náluk elköltött jegyek visszaváltásából juthatnának bevételhez, ahogyan például a Szép-kártyát elfogadó vendéglátóhelyek. Az egyetemeket is lehetne támogatással ösztönözni evezős telephely kialakítására, hiszen pl. az ELTE vagy a BME több sportteleppel ren-

delkezik. Ezzel a bulizni egyébként is ide járó hallgatókat a sport irányába lehetne terelni, így hamar frissülne az öregedő evezős társadalom.

Szinte mindegyik riportalanyunk említette azt is, hogy az evezős élet újbóli felvirágoztatása nem csak támogatás kérdése. Nagy szükség lenne a tiszta, rendezett partszakasz kialakítására. A Római nagy részéről hiányoznak az illemhelyek, hulladéktárolók, és a nem gondozott fák korhadt ágai komoly veszélyt jelentenek az evezni vágyókra. Volt olyan vélemény is, hogy egy ártéri erdőgazdálkodó szervezet felállítása tudná orvosolni ezeket a problémákat, tehát szakszerű beavatkozásra lenne szükség. Ugyanakkor a természetes kavicsos part fenntartását is nagyon fontosnak tartják, hiszen különösen az amatőr kajak-kenusok számára a fövényen sokkal könnyebb a hajók vízre bocsátása.

Vár a Lupa! című evezős eseményünk résztvevői indulás előtt. Fotó: Járdány Bence

Összmunka. Fotó: Beliczay László

Persze többen említik az árvízveszélyt is. A csónakházak és a melléképületek, öltözők többsége nincs védve a medréből kilépő folyó ellen. A hajókban ugyan nem tesz kárt a víz, de az ár levonulását követően a takarítás nagy erőforrásokat vesz igénybe, és ez is visszaveti a hatékony működést. Ezért több csónakház szeretne védelmet kapni. Olyan megoldást szeretnének, ami mellett megmarad a fövény, a természetes part, és a víz hajókkal is könnyen megközelíthető marad. A gát magasságát tekintve megosztottak ugyan, de a fővérvonal partra helyezését nem támogatják. Vannak, akik alap létrehozását szorgalmazzák, melyre pályázva az evezős klubok, csónakházak árvízmentessé tehetnék a telephelyük épületeit. (Ehhez képest a Tarlós István által összehívott Grémium tagjai nem nyári gátat, hanem egy olyan kerítésvonalat fővérvonalat javasoltak továbbfejlesztésre, ami egyes részeken majdnem 2 méterrel megemelné a sétányt, az evezősöknek egy dombra kellene hajóikkal együtt felmenniük, majd onnan le a vízhez, egy fátlan, betonozott úton. A terv kivitelezéséhez a jellegzetes Római csónakházak egy részét el kéne bontani, például a Hattyú főépületét és a Béke csónakházat is – a szerk.)

Ugyanakkor az árvizek okozta veszélynél talán csak az tenne nagyobb kárt a Római-part evezős életében, ha a part menti gáthoz kapcsolódó beruházás évekre leállítaná a csónakházak normális működését. A kis klubok fennmaradását pedig tovább nehezítené a Barát-patak és a Duna találkozásához tervezett kerékpáros és evezős központ, amit a III. kerület a közeljövőben tervez megvalósítani. Erről

Virág Benedek, az Óbuda-Békásmegyer Városfejlesztő Kft. ügyvezetője beszélt több fórumon is. Vannak, akik szerint mindez a Rómairól északra húzza az evezős életet, tönkreteszi az itteni csónakházakat, teret adva a lakóparkbiznisznek. Hogy ez a félelem megalapozott-e vagy sem, arról megoszlanak a vélemények. Bús Balázs polgármester az Óbuda újság XXIV. évfolyam 11. számában erről azt nyilatkozta: „valóban megindult egy funkcióváltás a Római-parti területen, és üdülőknak álcázott lakóparkok jöttek létre”. A cikkben ezek után ígéretet tesz, hogy ennek - tizenhárom év tétlenség után - véget fognak vetni, és újra a sport és a rekreáció lesz a főszerep. El-lentmondásos ugyanakkor, hogy ennek a funkciónak a tervezett, part mentén futó fővérvonal sokkal inkább árt, mint használ.

Röviden, a Római-parti evezés egy újabb „problémás ügy”, amit a döntéshozók bizonytalan helyzetben tartanak. A folyamatosan változó gátstratégia most már fizikailag is fenyegeti a csónakházakat, hiszen a kerítésvonal gát megépítésével bontásra ítélik őket. A jövőstratégia teljes hiánya tovább veszélyezteti az itteni sportéletet, csakúgy, mint a partrendezés elmaradása. Ez utóbbi sokféleképpen lehetséges, de a betonnal fedett part bizonyára kevésbé vonzaná a természetbe vágyó kajak-kenusokat. A hajóba szálló gyerekek pedig nem tanulnák meg, hogy kevés jobb időtöltés van a nyári melegben, mint evezés közben kedvünk szerint kikötni, és elnyújtózni a fövényen a parti fák árnyékában.

Novinszki-Groma Katalin, Novinszki Tamás

Pihenő. Fotó: Beliczay László

Útra készen. Fotó: Járdány Bence

Evezési lehetőségek:

Rómaifürdő Sport Egyesület
www.romaifurdo-se.hu
 oktatás, túraszervezés, hajóbérlés

Csillag Csónakház
www.hajotarolas.com
 hajóbérlés, hajó tárolás, hajó értékesítés

Kajak.hu
www.kajak.hu
 hajó értékesítés

Multi Kajak Kenu Klub
www.multise.hu
 oktatás, túraszervezés, hajóbérlés

Béke II. Csónakház
mako.krisztian1@gmail.com
 hajóbérlés, hajó tárolás

Óbudai Sport Egyesület
www.ose.hu
 oktatás, túraszervezés, hajóbérlés

KSH Csónakház
 hajó tárolás

Külker Evezős Klub Óbuda
www.kulkerek.hu
 verseny felkészítés, oktatás

Hattyú Vízisport Egyesület
www.hattyuvse.hu
 hajó tárolás

SUP Budapest
www.supbudapest.hu
 Sup deszka bérlés, túraszervezés

BKV Sportcentrum
www.bkv sportcentrum.hu
 oktatás, túraszervezés, hajóbérlés

A Római-parti evezéssel és más sportokkal kapcsolatos szolgáltatások részletes térképen a <https://terkepem.hu/?u=dfe> weboldalon is megtalálhatók

Irány a Lupa! Fotó: Járdány Bence

PARTRA MAGYAR!

FÖVENYFOGLALÁS A RÓMAIN

2018. JÚLIUS 28 SZOMBAT 16 ÓRÁTÓL ESTIG
A HATTYÚ CSÓNAKHÁZTÓL ÉSZAKRA

GYEREK

KONCERT

FÖVENY

MANDALA

KAVICS

KEREKASZTAL

EVEZÉS

ELŐADÁS

JÓGA

DUNA

PIKNIK

STRAND

A Római-part jövőbeli funkcióját még mindig nem találták ki a döntéshozók. Segítsünk nekik! Mutassuk meg egy jó hangulatú délutánon, milyen sok mindenre lehetne használni! Hozzatok piknik- és strandcuccot, enni- innivalót!

A legújabb tervek ugyanolyan természetrombolóak és kockázatosak, mint az eddigiek! Egy földtöltésre kerülő betongátnak semmi helye a parton!

Impresszum:
Felelős kiadó: Civilek a Rómaiért
Polgár Jogi Társaság
Megjelenik 15.000 példányban
Kapcsolat:
info@civilekaromaiert.hu
fakaromain@gmail.com
Honlap: www.fakaromain.hu

Szerkesztők:

Partnerek:

ÓVJUK MEG A RÓMAI-PART SZÉPSÉGES FÁIT

GREENPEACE